

ΤΟ ΚΡΟΚΥΛΕΙΟ

ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΚΡΟΚΥΛΙΩΤΩΝ
“ Ο ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗΣ ”

Είμαστε εις το «εμείς» και όχι εις το «εγώ». Και εις το εξής να μάθωμεν γνώσ' αν θέλωμεν να φτιάσωμεν χωρίον, να ζήσωμεν όλοι μαζί

ΤΡΙΜΗΝΗ ΕΚΔΟΣΗ • ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ 120 • ΙΟΥΛΙΟΣ - ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ - ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2010 • Τηλ. & Fax: 210 7654 555 • ΓΡΑΦΕΙΑ: Λ. ΚΑΡΕΑ 106, Τ.Κ.: 162 33
www.krokilio-makryiannis.gr • e-mail: katafygio@krokilio-makryiannis.gr, syllogos@krokilio-makryiannis.gr

Τον ταχυδρόμο του χωριού, μια μέρα θα ρωτήσω, τα γράμματα που σου 'στειλα, γιατί γυρίζουν πίσω. Αυγέρος

ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΕΙΑ ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2010

Είναι αρχές Μάη και στο γραφείο του κ. Δημάρχου στο Κροκύλειο γίνεται συνάντηση με θέμα τον προγραμματισμό των «Μακρυγιαννείων». Στη σύναξη εκ μέρους του Συλλόγου βρίσκονται τρία μέλη του Δ.Σ. και από μέρος του Δήμου ο κ. Δήμαρχος κι ένας Δημοτικός Σύμβουλος από το Κροκύλειο. Έχει συμφωνηθεί από τον προηγούμενο χρόνο ότι αυτό θα γίνει έγκαιρα κι όχι την τελευταία στιγμή.

Το Δ.Σ. έχει ήδη επεξεργαστεί το βασικό πρόγραμμα. Η κεντρική μας εκδήλωση είναι η ανάδειξη του σπιτιού του Μακρυγιάννη στο Αβορίτι. Αυτά που πρέπει να γίνουν είναι: Πρώτον ο καθαρισμός του μονοπατιού που οδηγεί στο σπίτι. Δεύτερον να καθαριστεί ένα κομμάτι της διαδρομής (περίπου 300μ) με μηχανήμα του Δήμου. Το κομμάτι αυτό ήταν δρόμος ανοιγμένος με μηχανήμα πριν 30-40 χρόνια και χρειάζεται ένα ελαφρύ στρώσιμο. Ο Δήμος συμφωνεί να το κάνει κάποια στιγμή ως τον Αύγουστο. Μετά έρχεται το άλλο θέμα: Η ημερομηνία διεξαγωγής των εκδηλώσεων. Ο Σύλλογος επιμένει ότι όλος ο κόσμος βρίσκεται στο χωριό γύρω στο Δεκαπενταύγουστο. Επομένως δεν είναι καλή ιδέα, όσον αφορά τη μέγιστη συμμετοχή των μελών και φίλων του Συλλόγου, οι εκδηλώσεις να γίνονται σε άλλη ημερομηνία. Εξ άλλου τα «Μακρυγιαννεία» γίνονται πάντα το Δεκαπενταύγουστο. Με βάση αυτή τη συλλογιστική ο Σύλλογος προγραμματίζει γλέντι με ορχήστρα για το Σάββατο 14 Αυγούστου. Ο κ. Δήμαρχος, όπως μας είχε αναφέρει και παλιότερα, είναι της άποψης ότι το Δεκαπενταύγουστο δεν πρέπει να γίνεται καμιά εκδήλωση για να γιορτάζει ο κόσμος απερίσπαστα στο σπίτι του. Μας ανέφερε μάλιστα ότι υπάρχει απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου που δεν επιτρέπει χρηματοδότηση εκδηλώσεων τον Αύγουστο. Το Δ.Σ. επιμένει, θεωρεί την απόφαση ακατανόητη, και θα αναλάβει τον κίνδυνο. Ο Δήμος συμφωνεί απρόθυμα να αναλάβει το κόστος της ορχήστρας.

Η διαδικασία όμως είχε αρχίσει νωρίτερα. Και είχε αρχίσει αρνητικά για το Δ.Σ. Στη Γενική Συνέλευση το Φλεβάρη δεν έγινε καθοριστικό να αποφασιστεί τι θα γίνει με τη συχνότητα διεξαγωγής των Μακρυγιαννείων. Είχαμε άλλα θέματα πιο «πιασάρικα». Το Δ.Σ. προτείνει με βάση την εμπειρία αυτή, στο νέο Δ.Σ. που θα προκύψει, να διερευνήσει το θέμα με ίδιες δυνάμεις, να πάρει απόφαση και να την ανακοινώσει στη Γενική Συνέλευση, κι αν δεν γίνει δεκτή να αναθέσει στη Γενική Συνέλευση τη διεξαγωγή των Μακρυγιαννείων.

Εικ. 1. Μια από τις πινακίδες.

Το Μάη, με αφορμή την επίσκεψη κλιμακίου της Ελληνικής Εταιρείας Προστασίας της Φύσης, ο πρόεδρος του Συλλόγου και ο Γεώργιος Μ. Μπρούμας, κάνουν ένα πρώτο καθάρισμα του μονοπατιού προς το σπίτι του Μακρυγιάννη. Το μεγαλύτερο εμπόδιο ένα κομμένο πουρνάρι πεταμένο μέσα στο δρόμο που στο σημείο αυτό είναι σα σουδά. Μάλιστα όπως ετοιμάζονταν πέρασε κι αυτός που είχε κόψει το πουρνάρι και τους ευχήθηκε καλή δουλειά. Για το καλοκαίρι διαδώσαμε πως ο Σύλλογος χρειάζεται βοήθεια για το καθάρισμα του μονοπατιού. Εισπράξαμε πολλή προθυμία και μείναμε ήσυχoi ότι θα γίνει η δουλειά εύκολα. Έρχεται τώρα ο Αύγουστος. Πρώτη δουλειά που βγαίνει είναι το άνοιγμα και η λειτουργία του εντευκτηρίου. Φέτος άνοιξε νωρίς, στις αρχές Αυγούστου. Οι ειδικός γραμματέας μας Μανώλης Κορρές αναλαμβάνει οικογενειακώς την υπόθεση. Γίνονται οι επιδιορθώσεις των ζημιών του χειμώνα. Επισκευάζονται από μέλη και φίλους του Συλλόγου δωρεάν τα υδραυλικά. Μετά ακολουθεί αυτό που κάθε χρόνο φαίνεται να είναι το κυριότερο καθήκον αυτών που αναλαμβάνουν, το καθάρισμα των αποχωρητηρίων του εντευκτηρίου. Μετά συνδέεται το ρεύμα. Ευχαριστούμε το δήμο που μας βοήθησε στο θέμα αυτό. Μετά στήνεται η οθόνη για τις προβολές έργων. Έχει έργο κάθε βράδυ. Ο Σύλλογος έχει δικά του ηχητικά και βιντεοπρωβόλεα. Ο Μανώλης Κορρές και ο Γεώργιος Καλμαντής αναλαμβάνουν τον εφοδιασμό του εντευκτηρίου. Φέτος το εντευκτήριο λειτουργήσε πάνω από δυο βδομάδες. Για τις δυο πρώτες βδομάδες ευχαριστούμε τα παιδιά που μας βοήθησαν: Ξένια Μπούτσικου, Ελένη Κρίτσα, Μαρία και Στέλιο Κορρέ, Μάνο Παγώνη και Κώστα Σπυρούδη. Στο τέλος των δυο εβδομάδων του συστήμα κατέρρευσε. Την Κυριακή 16 Αυγούστου το εντευκτήριο έμεινε από προμήθειες. Με τεχνικές διαχείρισης κρίσεων καλύψαμε τις ελλείψεις και λειτουργήσαμε κανονικά. Ευχαριστούμε όλους όσους δώρισαν ποτά και αναψυκτικά. Στη δεύτερη αυτή φάση ευχαριστούμε τους: Δημήτριο Ε. Μαυραγάνη, Ευάγγελο Γ. Γραβάνη και Κώστα Π. Σαϊτή. Το τεχνικό μέρος των προβολών το είχαν αναλάβει

οι: Μίτσος Γεωργακόπουλος, Δημήτριο Β. και Π. Ζωγράφου και Χάρης Κουτσούκος τους οποίους και ευχαριστούμε.

Η άλλη δραστηριότητα ήταν η προετοιμασία και η λειτουργία του παζαριού. Γενικός Διευθυντής εδώ το μέλος του Δ.Σ. Ελένη Κ. Μπακαρέζου. Το παζάρι λειτουργήσε για δέκα μέρες (7-17 Αυγούστου). Δούλεψαν: Κωνσταντίνα Ι. Μπαρμπούτη και Ελένη Γ. Σκούρα. Βοήθησαν και οι μικρές: Σταυρούλα Παπαγεωργίου (Καρκαβίτσα) και Έλενα Χ. Μπακαρέζου. Προσφορές έκαναν οι φίλοι του Συλλόγου και συγχωριανοί: Σοφία Ρίζου (χειροποίητα κοσμήματα), Σούλα Δ. Μπαρμπούτη (μαρμελάδες), Μαίρη Ρίζου (μαρμελάδες, γλυκά κουταλιού, ποτά), Μάνια Παπανδρέου (μαρμελάδες, ποτά), Βούλα Κρητικού, φίλη του Συλλόγου, (μανταλοθήκες, σακουλάκια για τον τραχανά και τις χυλοπίτες). Ο τραχανάς και οι χυλοπίτες έγιναν σε εργαστήριο στο Καστράκι με ειδική παραγγελία, (πλούσια υλικά), του Συλλόγου. Τα υλικά αυτά τα κουβάλησε στο χωριό ο Ιωάννης Δ. Μπαρμπούτης. Τους ευχαριστούμε όλους. Ευχαριστούμε ιδιαίτερα τον Τάκη Κ. Κουτσούκο που για πολλοστή φορά μας παραχώρησε το χώρο.

Εικ. 2. Πρωί-πρωί στη Μεγάλη Βρύση.

Το παζάρι λειτουργήσε και φέτος ικανοποιητικά αλλά η συμμετοχή στη λειτουργία του ήταν Κροκυλιώτικη, δηλαδή απογοητευτική.

Η άλλη προετοιμασία είχε να κάνει με την ανάδειξη του σπιτιού του Μακρυγιάννη. Κατ' αρχήν τα ο Δ.Σ. θεώρησε ότι είναι αδιανόητο να μην υπάρχουν πινακίδες που να δείχνουν ότι ο Μακρυγιάννης γεννήθηκε στο Αβορίτι Κροκυλίου. Επίσης η πρώτη φάση της ανάδειξης χρειαζόταν και πινακίδες που να οδηγούν στο σπίτι. Για το σκοπό αυτό σχεδιάσαμε σε υπολογιστή τις πινακίδες, τις εκτυπώσαμε σε μεμβράνη και μετά κόψαμε λαμαρίνες και στύλους. Όλα αυτά με προσωπική εργασία και ελάχιστο κόστος. Οι πινακίδες και οι σιδηροκατασκευές μεταφέρθηκαν στο χωριό κι αρχίσαμε να ψάχνουμε για βοήθεια στην τοποθέτηση. Ήταν δέκα πινακίδες διάσπαρτες σε σημεία που δεν πηγαινει αμαξιτός δρόμος. Ζητήσαμε από ορισμένους ανθρώπους βοήθεια. Όπως αναμενόταν πήραμε υποσχέσεις αλλά δεν ανταποκρίθηκε κανείς. Το τι δικαιολογίες μας είπαν δεν μπορείτε να φανταστείτε. Αν τις βάζαμε στη σειρά θα φτιάχναμε ένα διασκεδαστικό ανάγνωσμα. Τελικά ακολουθήσαμε το δόγμα του λύκου: «Γιατί έχεις το σβέροκο χοντρό;». «Για να κάνω τις δ'ελιές μαναχός μου». Την

Εικ. 3. Στο Θεούλη.

πρώτη τοποθέτηση την έκαναν ο ταμίας του Συλλόγου, ο αντιπρόεδρος και ο πρόεδρος. Την άλλη μέρα το συνεργείο είχε διευρυνθεί. Ήταν πάλι ο ταμίας, ο πρόεδρος, ο Θέμης Πολυζώης και ο Δημήτρης Μαυραγάνης. Ο Δήμος επίσης, δεν γνωρίζουμε για ποιο λόγο, δεν έφτιαξε το δρόμο που είχε συμφωνηθεί την άνοιξη.

Εδώ τελειώνει η αθέατη πλευρά. Τώρα ανεβαίνουμε στη φωτισμένη σκηνή. Η πρώτη εκδήλωση στις 11 Αυγούστου είναι ορειβασία: Παναγία, Θεούλη, Ξεροβούνι, Βρύση Βεληγκέκα, Μοσχόβρυση. Στις επτά το πρωί έχει συγκέντρωση στη Μεγάλη Βρύση. Έκπληξη! Μαζεύονται δεκαεπτά ορειβάτες: Ιουλία Χαβάτζα, Νότα Κυριαζή-Μπακαρέζου, Τάσος Καπέλλας, Δημήτριο Β. και Π. Ζωγράφου, Σταύρος Πετρέλης, Γιώργος Καλογιαννάκης, Βαγγέλης Μανίκας, Γρηγόρης Κρίτσας, Θέμης Πολυζώης, Γιώργος Καλμαντής, Ηρακλής και Δημήτρης Τσίπρας, Γιώργος Γενετζάκης, Κώστας Λεβιάδας, Δημήτρης Μαυραγάνης, Παρασκευάς Μπακαρέζος. Οι δυο είναι φίλοι από το Κουτάκι.

Ξεκινάμε! Μπροστά πάει ο αρχηγός, ο Θέμης Πολυζώης. Πίσω, σκούπα, ο Γιώργος Καλμαντής. Και οι δυο είναι πολύ καλύτεροι ορειβάτες από τους υπόλοιπους. Ο ιδρώτας τρέχει, οι ανάσες κοντύνουν. Μετά από καμιά ώρα η ομάδα φτάνει στην Παναγία. Εκεί οι δυο αποφασίζουν να μη συνεχίσουν και γυρίζουν πίσω. Οι υπόλοιποι συνεχίζουν για Θεούλη. Εδώ τα πράγματα σκουραίνουν, στενεύουν, όπως θέλετε πέστε το. Πόσο να κοντύνει η ανάσα; Όλοι μας σχεδόν απροσόντοι. Παρόλα αυτά συνεχίζουμε. Σε κάποιο σημείο ο αρχηγός ζητάει να κλείσουν τα μπατόν. Η διαδρομή εδώ χρειάζεται χρήση χεριών και ποδιών. Ο Τάσος διαμαρτύρεται: «Εγώ έχω μπατόν του τσοπάνη (γκλίτσα) που δεν κλείνει. Επιτέλους η κορυφή του Θεούλη.

Συνεχίζουμε για ώρα πολλή προς Ξεροβούνι. Κάποιοι διαμαρτύρεται. «Ποιος τα 'φτιαξε έτσι αυτά τα βουνά; Ανεβαίνουμε, καταφορίζουμε, ξανανεβαίνουμε». Οι γύρω δεν έχουν δύναμη ούτε να γελάσουν. Τέλος φτάνουμε και στο Ξεροβούνι κι αρχίζει η αγία κατηφόρα για τη Βρύση του Βεληγκέκα. Στο δρόμο κάποιος παίρνει ένα τηλεφώνημα για το πού βρισκόμαστε: «Κατηφορίζουμε για τη Βρύση». «Πόσο μακριά είναι;». «Δεν ξέρω! Πριν μιάμιση ώρα ήταν τρία τέταρτα μακριά». Χα!Χα! τα χάχανα. Στη Βρύση Βεληγκέκα με το νερό μπουζί, τελειώνει ουσιαστικά η διαδρομή. Από δω είναι ίσιωμα ως του Πρατά το Λάκο. Όταν φτάνουμε εκεί τα μηχανήματα δουλεύουν περτωδώς για να ετοιμάσουν το χώρο για το Αντάμωμα. Κάποιος σκέφτηκε το δρόμο που δεν ανοίξει ο Δήμος για το σπίτι του Μακρυγιάννη. Του ήρθε τότε στο νου η ρήση του μάρμα-Γιώργη του Απίκραντου για τον Κώστα τον Άγγουρο στους «Χαλασχωήρες» του Παπαδιαμάντη προσαρμοσμένη στην περίπτωση του σπιτιού του Μακρυγιάννη: «Τόσα άξιζε, δεν άξιζε παραπάνω». Ο

Εικ. 4. «...Ανήρπον εις τον κρημόν ως μικρόν κοπάδιον...», (Παπαδιαμάντης: «Στο Χριστό στο Κάστρο»). Η τελική ανάβαση στο Ξεροβούνι.

ενθουσιασμός όμως είναι τόσο που παραμερίζει το παράπονο και κανονίζεται ομόφωνα να γίνει το ίδιο και του χρόνου.

Την άλλη μέρα 12 Αυγούστου είχαμε τα εγκαίνια της έκθεσης φωτογραφίας στο σχολείο που μας το παραχώρησε ο Δήμος που τον ευχαριστούμε. Μαζεύτηκε πολύς κόσμος για τέτοια εκδήλωση (χωρίς κοψίδια). Είχαμε όμως χυμούς, οικολογικά πράματα. Η έκθεση ήταν διπλή. Υπήρχαν έγχρωμα τοπία από το Κροκύλειο. Συμμετείχαν οι: Παναγιώτης Δ. Ζωγράφος, Βαγγέλης Γραβάνης, Δημήτρης Αρμάος και Παρασκευάς Μπακαρέζος. Έχουμε κι άλλους καλούς φωτογράφους στο χωριό αλλά δε συμμετείχαν με τη δικαιολογία ότι «δεν προλαβαίνουν».

Το ενδιαφέρον όμως τράβηξε το δεύτερο σκέλος, η ασπρόμαυρη παλιά φωτογραφία. Υπήρχαν περίπου 85 παλιές φωτογραφίες σε ίδιο μέγεθος (Α4) με λεκτικό για κάθε φωτογραφία και χωρισμένες σε θεματικές ενότητες. Το κόστος εκτύπωσης για τις έγχρωμες το πλήρωσαν οι συμμετέχοντες, ενώ οι ασπρόμαυρες οργανώθηκαν, τυπώθηκαν και πληρώθηκαν από τον πρόεδρο του Συλλόγου. Κόστος για το Σύλλογο, μηδέν. Η έκθεση αυτή ήταν θετική έκπληξη γιατί λειτουργήσε για περίπου μια εβδομάδα, δυο ώρες κάθε απόγευμα, με 20-30 επισκέπτες κάθε μέρα. Ευχαριστούμε το Χαράλαμ-πο και Σούλα Μπακαρέζου που λειτουργήσαν την έκθεση τη βδομάδα αυτή του Αυγούστου.

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΣΤΗ ΣΕΛ. 4

Εικ. 5. Από τα εγκαίνια της έκθεσης φωτογραφίας.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΓΑΜΟΙ

Ο **Θανάσης Βλασίου** και η **Άννα-Μαρία Μαμρόβις** παντρεύτηκαν στις 4 Μαΐου 2010, στο Δήμο Χολαργού.

Το Δ.Σ. τους εύχεται να ζήσουν με υγεία και χαρές.

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

Ο **Θανάσης Βλασίου** και η σύζυγός του **Άννα-Μαρία Μαμρόβις** απέκτησαν ένα κοριτσάκι στις 15 Ιουλίου 2010.

Ο **Παναγιώτης Βλασίου** και η σύζυγός του **Νεκταρία Ρουφαγάλα** απέκτησαν ένα αγοράκι στις 13 Αυγούστου 2010.

Το Δ.Σ. εύχεται να τους ζήσουν τα νεογέννητα.

ΒΑΦΤΙΣΕΙΣ

Ο **Κώστας Δημ. Ζαρωνίκος** (γιός της Ελένης Αλεξ. Αρμάου) και η σύζυγός του **Σοφία Μπουκίδου**, βάφτισαν το αγοράκι τους στις 28 Μαΐου 2010 στο Μοναστήρι της Πεντέλης και του έδωσαν το όνομα Δημήτρης.

Η **Ρούλα Δημ. Ζαρωνίκου** (κόρη της Ελένης Αλεξ. Αρμάου) και ο σύζυγός της **Βασίλης Μητσόνης**, βάφτισαν το αγοράκι τους και του έδωσαν το όνομα Κωνσταντίνος.

Το Δ.Σ. εύχεται να ζήσουν τα νεοφώτιστα.

ΠΕΝΘΗ

Η **Σαΐτη Φωτεινή** απεβίωσε στις 24 Αυγούστου 2010. Η νεκρώσιμος ακολουθία και η ταφή έγιναν στο Κροκύλειο.

Η **Ελληνική Δημ. Στούμπου** απεβίωσε την Κυριακή 1η Αυγούστου 2010. Η νεκρώσιμος ακολουθία και η ταφή έγιναν στις 3 Αυγούστου στο Κροκύλειο

Δημήτριος Μπρούμας

Ο **Δημήτριος Μπρούμας** απεβίωσε στις 10 Αυγούστου 2010. Η νεκρώσιμος ακολουθία και η ταφή έγιναν στις 13 Αυγούστου στο Κροκύλειο, όπου ο μπάρμπα Μήτσος έζησε όλη τη ζωή του. Είχε έρθει γαμπρός το 1934 από το Παλιοξάρι. Ήταν καλός χωριανός, οικογενειάρχης και Χριστιανός, μια χαρακτηριστική σπιρτόζικη, όλο ζωντάνια φιγούρα της αγοράς του χωριού μας τα τελευταία εβδομήντα χρόνια. Ευτύχησε να δει μια μεγάλη οικογένεια με πέντε γιούς και θυγατέρες, εγγόνια και δισέγγονα. Θα τον θυμόμαστε πάντα. Ας είναι ελαφρύ το χόμα που τον σκεπάζει

Το Δ.Σ. εκφράζει τα συλλυπητήριά του στις οικογένειες των εκλιπόντων.

ΕΠΙΚΗΔΕΙΟΣ

Τα λόγια είναι πολύ μικρά για να συλλάβουν έναν άνθρωπο σαν τη γιαγιά. Αλλά τις τελευταίες μέρες την σκέφτομαι και πάντα μου έρχεται στο μυαλό μια εικόνα. Και ίσως να μοιραστώ καλύτερα αυτή την εικόνα μαζί σας. Όταν σκέφτομαι την γιαγιά, την σκέφτομαι πάντα να στρώνει το μεσημεριανό τραπέζι. Δεν σκέφτομαι το φαγητό της - που όποιος το είχε δοκιμάσει, ξέρει πως ήταν καταπληκτικό. Την σκέφτομαι απλά να στρώνει το τραπέζι. Και αναρωτιέμαι γιατί είναι αυτή η εικόνα που μου 'ρχεται στο μυαλό. Ίσως γιατί η γιαγιά μου δεν έκανε πολλά άλλα πράγματα στην ζωή της. Το μόνο που έκανε ήταν να στρώνει αυτό το τραπέζι.

Όταν έβραζε ο πόλεμος έξω από το παράθυρο της έστρωνε το τραπέζι. Όταν ο άντρας της πήγε εξορία και έμεινε μόνη της., λεχώνα με την μάνα

Ελληνική Δημ. Στούμπου

μου, έστρωνε το τραπέζι, όταν μεγάλωνε τρία παιδιά με δυσκολίες, έστρωνε το τραπέζι. Και όταν τα παιδιά της μεγάλωσαν και απέκτησε εγγόνια έστρωνε το τραπέζι και γι αυτά.

Και σκέφτομαι, πόσο δύσκολο πρέπει να 'τανε να 'στρωνε το τραπέζι αυτό κάθε μέρα, κάθε μέρα, όσο δύσκολα κι αν ήταν τα πράγματα, και το έκανε να φαίνεται τόσο εύκολο, ώστε η εγγονή της που την έβλεπε έλεγε «εγώ θα κάνω κάτι περισσότερο στη ζωή μου από αυτό».

Και άφησα το τραπέζι και έφυγα και σπουδάσα και ταξίδεψα και τώρα συνειδητοποιώ πως δεν θα καταφέρω ποτέ να κάνω όσα έκανε η γιαγιά μου στρώνοντας αυτό το τραπέζι κάθε μέρα. Και μπορεί να μην ήταν διαβασμένη ή πολυταξιδεμένη, αλλά η ζωή της ήταν πολύ γεμάτη, πιο γεμάτη από την ζωή όλων μας, γιατί έστρωνε το τραπέζι κάθε μέρα - το είχε στρώσει για όλους μας. Και αν με άκουγε να μιλάω τώρα, κάπου εδώ θα έλεγε «ωραία τα λέει το Σοφάκι» που θα σήμαινε ότι πρέπει να σταματήσω εδώ.

Αλλά να τη θυμάστε που και που τη γιαγιά μου, έτσι : να στρώνει το τραπέζι για εσάς.

ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ

Για τους σκοπούς του συλλόγου προσέφεραν:

1. Στη μνήμη Νικολάου Βάρσου ανώνυμος	50,00 €.
2. Στη μνήμη Ελληνικής Στούμπου προσέφεραν
Ιωάννα και Ερατώ Ευθυμιάτου
Γρηγόρης και Ευσταθία Μιχελή
Φιλοποίμη και Λήδα Τριανταφυλλίδη
Σοφία Στούμπου - Αδαλόγλου
Νικόλαος Αβούρης	500,00 €
500,00 €
200,00 €
100,00 €
50,00 €
3. Στη μνήμη Μαρίας Σπαή ο Αθανάσιος Σαΐτης	100,00 €
4. Στη μνήμη των γονέων και αδελφών της Ηλία, Κων/νας, Χαραλάμπους και Παναγιώτη, η Μαρία Τσεκούρα προσέφερε	20,00 €

Το Δ.Σ. του Συλλόγου τους ευχαριστεί για την προσφορά τους.

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ ΣΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Η Νικολοπούλου - Γενετζάκη Μαρία, σύζυγος Γ. Γενετζάκη, δασκάλα, ζωγράφος και αγιογράφος, αγιογράφησε και δώρισε εικόνα της Κοιμήσεως της Θεοτόκου, στην ενορία μας εις μνήμη των γονέων τους: **Μιχαήλ Γενετζάκη, Ειρήνης Μαυραγάνη - Γενετζάκη**, της γιαγιάς της **Παρασκευής Μαυραγάνη - Ζωγράφου** και του παππού της **Σταύρου Μαυραγάνη**.

Η Νίτσα Δαριώτη πλήρωσε την δαπάνη για την επισκευή δύο πάγκων στο νεκροταφείο.

Ο Γεώργιος Δ. Υφαντής πλήρωσε **430,00 €** και ο Σπύρος Κουτσούκος **150,00 €** για την τοποθέτηση των πλακιδίων δαπέδου της Αγίας Παρασκευής

Η οικογένεια Κων/νας Χωριανοπούλου πλήρωσε **200,00 €** για υλικά τοποθέτησης πλακιδίων δαπέδου στην Αγία Παρασκευή στη μνήμη **Αντωνίας Αποστολακοπούλου** και **Παρασκευής Μαυραγάνη**.

Ο Ευθύμιος Σπυρόπουλος διαμόρφωσε δωρεάν το χώρο γύρω από την Αγία Μαρίνα.

Ο Τάκης Καρακατσάνης προσέφερε δύο μικρόφωνα με τις βάσεις τους και τα ανάλογα καλώδια για τις λειτουργίες στα ξωκλήσια. Επίσης διαμόρφωσε το δρόμο και το χώρο γύρω από τον Άγιο Παντελεήμονα.

Για τις ανάγκες του Ι. Ν. Αγίου Γεωργίου προσέφεραν:

- Ο Βασίλης Καπέλλας	50 US\$
- Ο Ιωακείμ και η Ιουλία Χαβάτζα	50,00 €
- Ο Θεόδωρος Παναγιωτόπουλος	50,00 €
- Οικογένεια Γεωργίου Γιαννακόπουλου	70,00 €
- Ντίνα Σουλτάτη	20,00 €
- Κούλα Παύλου	25,00 €
- Σταματία Σταμακίλη	10,00 €
- Γεωργία Καπέλλα	20,00 €
- Στη μνήμη Δημητρίου Μπρούμα	

η οικογένεια Γεωργίου Αδαμόπουλου προσέφερε

50,00 €

Το Εκκλησιαστικό Συμβούλιο τους ευχαριστεί πολύ.

ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΤΟΥ ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗ

Η κύρια εκδήλωση των «Μακρυγιαννέων» 2010 ήταν η ανάδειξη των ερειπίων του σπιτιού του Μακρυγιάννη στο Αβορίτι. Εδώ θα παρουσιάσουμε τα στοιχεία που έχουμε για το ότι τα ερείπια αυτά ήταν το εν λόγω σπίτι. Η βασική μαρτυρία είναι η προφορική παράδοση. Δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι με τη φυγή της οικογένειας του Μακρυγιάννη χάθηκε η αναμνηστική της από τη περιοχή. Ο Μακρυγιάννης πριν τη δεκαετία του 60 ήταν γενικά άγνωστος, πολύ δε περισσότερο στο τόπο της γέννησής του. Εδώ πρέπει να αναφέρουμε και ένα άλλο χαρακτηριστικό που παρουσιάζει το Κροκύλειο. Αποτελεί συνένωση πολλών μικρών οικισμών στο δεύτερο μισό του 19ου αιώνα. Ένας από αυτούς τους οικισμούς ήταν και το Αβορίτι. Το αποτέλεσμα αυτής της συνένωσης, όσον αφορά τη προφορική παράδοση, ήταν ότι οι οικογένειες στο Κροκύλειο που κατάγονταν από κάθε πρώην οικισμό ήταν και φορείς της «μικροπαράδοσης» της συγκεκριμένης περιοχής. Έτσι έμεινε στην οικογένεια Κούτουλα, με καταγωγή από το Αβορίτι, η γνώση ότι οι Κουτουλαίοι ή Κουτλαίοι αγόρασαν το χωράφι με το σπίτι του Μακρυγιάννη όταν η οικογένεια έφυγε. Το γεγονός ότι η οικογένεια του Μακρυγιάννη ξεχάστηκε αλλά η συγκεκριμένη συναλλαγή όχι, δίνει, κατά τη γνώμη μας, πρόσθετη δύναμη στο στοιχείο αυτό. Θέλουμε να τονίσουμε εδώ ότι η προφορική παράδοση αποτελεί ισχυρό ιστορικό εργαλείο. Το μεγάλο παράδειγμα το αποτελούν τα ομηρικά έπη που επιβεβαιώθηκαν από την αρχαιολογική σκαπάνη παρόλο που για αιώνες θεωρούνταν μύθοι.

Στη δική μας περίπτωση τη παράδοση αυτή μας τη μετέδωσε, μας έδειξε δε κάποτε και το συγκεκριμένο χάλασμα, η Παναγιώτα Κούτουλα-Μπακαρέζου, από τις τελευταίες Αβοριτιώτισσες. Είχε μάλιστα γεννηθεί και στο Αβορίτι κάτω από μια καρυδιά. Μας ανέφερε ότι το κτήμα το αγόρασε ο Κωνσταντίνος Κούτουλας ή Κούτλας αγωνιστής της Επανάστασης. Η φορέας της παράδοσης αυτής ήταν, σύμφωνα με όσους τη γνώριζαν, άκρως αξιόπιστο άτομο και από χαρακτήρα και από γνώσεις. Έχει σημασία να αναφέρουμε εδώ ότι το όνομα Κωνσταντίνος δεν υπάρχει στο σόι σε βάθος τριών γενεών. Έρευνα στην Εθνική Βιβλιοθήκη επιβεβαίωσε το γεγονός. Ο Κωνσταντίνος Κούτουλας πολέμησε σε όλη τη διάρκεια του Αγώνα με τα σώματα της Δωριδίας. Επίσης αναφέρεται στο βιβλίο του Γ. Καψάλη για τη Δωρίδα του 1851, με βάση την τότε απογραφή, όπου στο χωριό Αβορίτι (υπήρχε ακόμα τότε) αναφέρεται ως ο σημαντικός του χωριού. Υπάρχει και ένα ακόμη ενισχυτικό στοιχείο, γραπτό αυτή τη φορά. Σε επίσημο αντίγραφο συμβολαίου του 1866 ο Κωνσταντίνος Κούτουλας πουλάει στο γιο του Νικόλαο μέρος του χωριού στο Αβορίτι που το είχε ΕΕ ΑΓΟΡΑΣ. Η λεπτομέρεια αυτή ταιριάζει με τη προφορική παράδοση που αναφέρθηκε παραπάνω. Το συμβόλαιο αυτό παρουσιάζεται στο βιβλίο του Π. Α. Μπακαρέζου «Έν Κροκυλείω Δωριδος», Αθήνα 2008.

Υπάρχει και δεύτερο πρόσωπο, εν ζωή, που επιβεβαίωσε τη παραπάνω παράδοση, ενισχύοντάς την έτσι ακόμα περισσότερο. Ακόμα ενισχυτικό στοιχείο είναι

τα περί «γβάλας» (γουβάλας) του Μακρυγιάννη που αναφέρει ο Δ. Υφαντής στο βιβλίο του «Αγνάντια στο Κροκύλειο». Η γουβάλα είναι καρυδιά που κάνει μεγάλα καρύδια (γβάλες). Το κουφάρι αυτής της καρυδιάς υπήρχε μέχρι το 1925 περίπου στο κτήμα που είναι το σπίτι. Αυτό το έχουν αναφέρει και οι δύο φορείς της παράδοσης που είδαμε πρωτύτερα.

Άλλο στοιχείο είναι που δείχνει ότι το σπίτι είναι εκείνης της εποχής είναι οι διαστάσεις του που είναι οι τυπικές της εποχής εκείνης, σύμφωνα και με άλλα δύο σπίτια της εποχής στο Κροκύλειο. Οκτώ επί οκτώ τεκτονικοί πήχεις.

Επιπρόσθετο στοιχείο είναι ότι εκεί γύρω υπάρχουν μόνο δύο ακόμα σπίτια. Το ένα έπεσε πριν είκοσι χρόνια περίπου ενώ το άλλο στέκει ακόμα όρθιο. Επομένως το πιθανότερο είναι να είναι μεταγενέστερα. Είναι επίσης γνωστό σε ποιους ανήκαν και δεν υπάρχει κάποια παράδοση που να τα συνδέει με το Μακρυγιάννη. Επομένως και στατιστικώς τα ερείπια που απομένουν ως υπόλοιπο, είναι του σπιτιού του Μακρυγιάννη.

Εδώ μπαίνει ένα άλλο ζήτημα. Ο Μακρυγιάννης στα απομνημονευμά του αναφέρει ότι το Αβορίτι ήταν μικρό χωριό, πέντε οικογένειες. Δεν υπάρχουν όμως πέντε ερείπια σπιτιών στο Αβορίτι. Είναι προφανές ότι κάποιοι κατοικούσαν, πράγμα συνηθισμένο τότε, σε ταράτσες, πρόχειρα καταλύματα που μετά από λίγα χρόνια εγκατάλειψης δεν αφήνουν ίχνη. Ο Μακρυγιάννης έχει γράψει και ένα σχέδιο αυτοβιογραφίας όπου αναφέρει μια άλλη εκδοχή. Ότι το Αβορίτι ήταν ιδιοκτησία της οικογένειάς του. Επειδή δεν υπάρχει τέτοια παράδοση στο Κροκύλειο αυτή η αναφορά μπορεί να ερμηνευθεί, κατά τη γνώμη μας, ότι η οικογένειά του είχε σπίτι. Αυτό που αναδεικνύει ο Σύλλογος. Είδαμε ότι το 1851 σημαντικός στο Αβορίτι ήταν ο Κούτλας που είχε αγοράσει το κτήμα της οικογένειας. Κατ' αναλογία μπορούμε εύλογα να υποθέσουμε ότι και η οικογένειά του Μακρυγιάννη ήταν η σημαντική στο Αβορίτι και κατά συνέπεια είχε καλύτερο σπίτι, πετρόκτιστο. Υπάρχει γενικότερο θέμα με το Μακρυγιάννη γιατί στα γραπτά του αφήνει, ίσως σκόπιμα, αρκετά στοιχεία, ιδίως των πρώτων χρόνων της ζωής του, αδιευκρίνιστα. Μια ερμηνεία γιατί μπορεί να γίνεται αυτό μπορεί να βρει ο αναγνώστης στο βιβλίο του Ν. Θεοτοκά «Μακρυγιάννης», οι Ιδρυτές της Νεότερης Ελλάδας, τα ΝΕΑ, Ιστορική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2010, και στη βιβλιογραφία που παρατίθεται εκεί. Τα παραπάνω αποτελούν τα στοιχεία που υπάρχουν και που όλα δείχνουν ότι τα συγκεκριμένα ερείπια είναι του σπιτιού του Μακρυγιάννη.

Και μια τελευταία λεπτομέρεια. Ένα πρωινό του καλοκαιριού του 1864 από το σπίτι αυτό, όταν ιδιοκτήτης ήταν ο Κωνσταντίνος Κούτουλας, άρχισε μια αναγκαστική κατάσχεση που συνεχίστηκε την ίδια μέρα στο Κροκύλειο. Η έκθεση αναγκαστικής κατάσχεσης παρουσιάζεται στο βιβλίο «Έν Κροκυλείω Δωριδος».

ΤΟ
ΚΡΟΚΥΛΕΙΟ

Τρίμηνη Έκδοση του Συλλόγου
Κροκυλιωτών
«Ο ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗΣ»

ΓΡΑΦΕΙΑ ΑΘΗΝΩΝ:

Λεωφόρος Καρέα 106, 162 33 Καρέας
Τηλ. & Fax: 210 7654 555

Σύνταξη:

Δ.Σ. Συλλόγου

Υπεύθυνος προς το Νόμο:
ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣ ΜΠΑΚΑΡΕΖΟΣ

Εμβάσματα Εσωτερικού - Εξωτερικού

ΚΑΛΜΑΝΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ
ΑΡΙΘΜΟΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ:
00088949756-7
BIC: GPSBGRAA
IBAN: GR700961133000000889497567

Συνδρομές:

Εσωτερικού: 20 Ευρώ
Εξωτερικού: 30 Δολάρια ΗΠΑ

ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ
G. ΝΙΚΟΛΑΟΥ

B. Ηπείρου 24, 121 33 Περιστερί, Αθήνα
Τηλ.: 210 5710 199, 210 8222 400
Fax: 210 8250 636

info@nikolaouarts.gr • www.nikolaouarts.gr

Γράφει ο Παρασκευάς Μπακαρέζος

Αύγουστος μήνας. Στο μικρό χωριό με τις δυο κορφές από πάνω του οι ανθρώπινοι θόρυβοι είχαν πάψει από ώρα. Τα λυχνάκια και οι πετρελαιόλαμπες είχαν σβήσει. Τα λουξ στα δυο καφενεία ήταν τα τελευταία φώτα της νύχτας. Τώρα οι άνθρωποι κείτονταν στα στρωσίδια τους. Οι θόρυβοι της καλοκαιρινής νύχτας ήταν στο φόρτε τους. Οι γρύλοι με το κανονικό τους κροτάλισμα, ένα λαφρύ θρόισμα του αγέρα μαζί με ακανόνιστες ριπές από αηδονοτράγουδο. Στο μικρό δίπατο σπίτι όλοι πλάγιαζαν. Μέσα ακουγόταν η λαφριά αναπνοή του πατέρα, της μάνας και των παιδιών που τη σκέπαζε ο βάρβαρος ήχος του ρολογιού με το κανονικό του κροτάλισμα. Ξαφνικά η καμπάνα του ξυπνητηριού άρχισε να βγάζει το μεταλλικό ήχο της χωρίς προειδοποίηση. Ο πατέρας που κοιμόταν από την απόξω μεριά του κρεβατιού σηκώθηκε και τώρησε το μοχλό να σταματήσει το σαματά. Σκούνηξε ελαφρά τον ώμο της μάνας «ξύπνα». Η γυναίκα άνοιξε τα μάτια της και σηκώθηκε γρήγορα-γρήγορα χωρίς φασαρία. Φόρεσε το τσίτινο φουστάνι της και με κινήσεις στο σκοτάδι άναψε το λύχνο.

Η μάνα ήταν γυναίκα αδύνατη, ύψος λίγο προς το μεσαίο με χοντρά δάχτυλα από το σκάψιμο στα χωράφια όλη της τη ζωή. Ήταν στη μέση ηλικίας, υπομονετική γυναίκα, δουλετής αργή και σταθερή. Θα μπορούσε να δουλέψει τρεις ζωές για τα παιδιά της όπως τις περισσότερες γυναίκες του χωριού. Είχε τελειώσει το Ελληνικό Σχολείο και θα μπορούσε να είχε ευκολότερη ζωή. Ποτέ δεν παραπονέθηκε, δούλευε ασταμάτητα, έφτιαχνε εργόχειρα, έστεινε αργαλειό, έτρωγε το φαγητό της προηγούμενης για να φάνε τα παιδιά, και όλα αυτά αγόγγυστα σαν να ήταν όπως έπρεπε όλα να γίνουν, χωρίς παράπονο.

Εικ. 1. Το κατηφορικό μονοπάτι μέσα στα πουρνάρια.

Αφού άναψε το λύχνο και ντύθηκε γύρισε κατά την άλλη άκρη του δωματίου όπου σ' ένα διπλό κρεβάτι από σανίδες πάνω σε δυο τρίποδα με δυο υφαντές κουβέρτες για στρώμα κοιμόταν ο γιος της ο Βάκος και ο ανηψιός ο Γιάννης που είχε έρθει στο χωριό για να περάσει το καλοκαίρι του. Ο Βάκος ήταν παιδί μικρόσωμο, καλός μαθητής, όχι πολύ γυρισμένος στην περιοχή του χωριού, δεν κυνηγούσε πουλιά και ήταν και παπαδάκι στην εκκλησία. Ο Γιάννης ήταν λίγο μεγαλύτερος, ζούσε έντονα το παιχνίδι της φύσης. Ήταν μέγαρα κυνηγός πουλιών, έπιανε γαρδέλια με ζόβερρα, και μεγάλος ψαράς στην παραθαλάσσια πόλη του. Ήταν και εφευρέτης-κατασκευαστής, είχε φτιάξει ειδική τσατάλα για το λάστιχο με στόχαστρο στη μέση. Φοβερός στο σημάδι. Η μάνα μ' ένα ελαφρύ χάδι της στο κεφάλι των παιδιών τη ζύπνησε «παιδιά ξυπνάτε». Τα δυο ξαδέφια αφού τανύστηκαν λίγο σηκώθηκαν χωρίς πολλές δυσκολίες γιατί περίμεναν την επίσκεψη αυτή στο μύλο από μέρες. Τα δυο κορίτσια κοιμόνταν στο άλλο δωμάτιο και δεν κατάλαβαν τίποτα. Γνώριζαν ότι δεν θα έρχονταν στο μύλο και η μεγαλύτερη είχε συμφωνήσει να προσέχει τη μικρότερη. Ο πατέρας θα ήταν στο μαγαζί στην αγορά και θα πεταγόνταν στο σπίτι από καιρό σε καιρό να ρίχνει μια ματιά. Η μεγαλύτερη θα μαγειρεύε για το μεσημέρι τηγανιτές πατάτες με αυγά. Φαί σχετικά εύκολο για την ηλικία της. Η μάνα και ο πατέρας βγήκαν έξω στο μπαλκόνι και κατέβηκαν στην αυλή από την εξωτερική σκάλα. Έβγαλαν έξω τον Κίτσο, το μουλάρι, το σαμάρωσαν. Ήταν ταισμένο αποβραδής και νερό θάβρισκαν στο δρόμο. Ο πατέρας με συντονισμένες και γρήγορες κινήσεις σαμάρωσε τον Κίτσο, τακτοποίησε τα μπαλτίτια, έσφιξε την ίγκλα και του πέρασε το καπίτρι. Αμέσως μετά πήρε το ένα σάκι το σάρι το σήκωσε και το στρίμωξε κοντά στο σαμάρι. Ο Κίτσος πλάγιασε στιγμιαία αλλά κράτησε κόντρα. Ο πατέρας με το ένα χέρι κρά-

ΣΤ' ΣΑΪΝΗ ΤΟΥ ΜΥΛΟΥ

τησε το σάκι και με το άλλο τράβηξε την τριχιά και το πρωτοστέρησε. Η μάνα ήρθε και το κράτησε, ώσπου ο πατέρας να κάνει το ίδιο με το άλλο σάκι από την άλλη μεριά ώστε να γίνει φόρτωμα και να αποκατασταθεί η ισορροπία. Αρκετά χρόνια αργότερα ο Βάκος θα μάθαινε στη Φυσική για το ζεύγος δυνάμεων που κάνει το φόρτωμα να ισορροπεί.

Τώρα ήταν έτοιμοι να ξεκινήσουν, το μουλάρι ήταν φορτωμένο, τα παιδιά έτοιμα με το βάκο να έχει περασμένη τη μαρούδα στην πλάτη. Είχε μέσα ψωμί, τυρί και ντομάτα. Τις γίδες, τις κότες και το γουρούνι θα τα τάιζε ο πατέρας γιατί δεν υπήρχε άλλος χρόνος για χάσιμο, έπρεπε να ξεκινήσουν.

«Αιντε! καλό άλεσμα!» και η μικρή πομπή ξεκίνησε. Ο Κίτσος περπάταγε ελεύθερος γιατί ήξερε το δρόμο και η μάνα με τα παιδιά από πίσω. Κατέβηκαν το καλντερίμι. Ακουγόταν μόνο οι υπόκωφοι ήχοι από τα βήματα του Κίτσου. Όλα σκοτεινά, χωρίς ήχους. Η αγορά παντέρμη. Το ολόγιομο του Αυγουσιτιάτικου φεγγαριού είχε περάσει και η νύχτα ήταν σκοτεινή αλλά όχι ολότελα άφεγγη. Ο Βάκος ήταν παιδί της αγοράς και το σκοτάδι μαζί με την ερημιά του δημιούργησαν την αίσθηση του απόκοσμου. Και οι τρεις ήταν σιωπηλοί. Τους είχε υποβάλλει το Σύμπαν με την απεραντοσύνη του. Σιωπηλά πέρασαν το Σχολείο με τη λότητα αριστερά του. Λίγο παραπέρα πάνω από το νεκροταφείο ο Βάκος συναισθήματα πλησίασε τη μάνα. Τον τρομοκρατούσε η ιδέα ότι μπορεί να είναι κοντά ή ακόμα και να περάσει απόξω απ' το νεκροταφείο τη νύχτα. Οι παραδόσεις για τα φαντάσματα, τον Αϊ Γιάννη που ρχόταν στον Αϊ Κωνσταντίνο του νεκροταφείου γιατί η εκκλησία του είχε πέσει, τον έκανε να βλέπει το νεκροταφείο σαν υπερφυσικό μέρος. Ο Γιάννης ήταν το αντίθετο, δε φοβόταν τους ισκιούς ούτε τη νύχτα.

Το επόμενο δύσκολο σημείο ήταν στην Αγία Παρασκευή. Εκεί στάλιζε τα λίγα προβατάκια του ο καλός βοσκός. Όταν έπιανε βροχή έμπαινε στην κουφάλα του μεγαλύτερου από τα δυο χιλιόχρονα δέντρα. Είχε όμως και δυο άγρια τσοπανόσκυλα μονίμως μισοχορτασμένα με ξερόψωμο και προβατίσιο γάλα. Για να περάσουν τα γυναικόπαιδα έπρεπε να καταβάλουν λύτρα. Είχαν πάντα έτοιμα δυο ξεροκόμματα που τα πέταγαν και τα τσοπανόσκυλα τα έπιαναν στον αέρα με ένα άλμα και ελαφριά στροφή του αγριοκεφαλιού τους. Ευτυχώς ο καλός βοσκός μαζί με τα προβατάκια του και τα σκυλιά του είχε βγει για νυχτερινό βόσκημα όπως γινόταν τότε τους καλοκαιρινούς μήνες. Πέρασε κι αυτό!

Εικ. 2. Η φαρδιά κοιλάδα του ποταμιού.

Μετά την Αγία Παρασκευή, ο δρόμος έστριβε δεξιά κατηφόριζε και το χωριό χανόταν. Όπως κατηφόριζαν, μπροστά ο Κίτσο, ο Βάκος νόμισε πως είδε πάνω στο χωματόδρομο ένα ακαθόριστο μαύρο αντικείμενο και που προσπαθούσε να καταλάβει αν ήταν κάτι πραγματικό ή φαντασία του και όπως ο Κίτσος πλησίασε, ακούστηκε μέσα στην υποβλητική σιωπή ένα βαρύ φτερουγισμα και μια στριγκρή κραυγή «κζιάααα». Ο Βάκος πάγωσε «Τι ήταν αυτό, μάνα!». «Χαροπούλι!». «Πω! Πω! Κάποιος θα πεθάνει!». «Να μην αϊκούου χαζομαρρίζ!» είπε η μάνα. Ο Γιάννης δε φοβήθηκε ούτε ήξερε τις παραδόσεις για το χαροπούλι. Γι' αυτόν το χαροπούλι της νύχτας ήταν την ημέρα ένα κανονικό πουλί με άλλο όνομα. Ο Βάκος όμως ταράχτηκε. Δεν μπορούσε να ηρεμήσει. Δε βόθηγε και η ιδέα ότι πλησίαζαν σε άλλο δύσκολο σημείο. Εκατό μέτρα παρακάτω ήταν «τ' Θεμιστοκλή η βρύση» με τις νεράιδες και τα ζωτικά της. Τι να κάνει όμως ο Βάκος έκανε την ανάγκη φιλοτιμία και ακολούθησε τον Κίτσο που δεν ασχολούταν ούτε καταλάβαινε τις ανθρώπινες προλήψεις και ακολουθούσε τον καθαρό δρόμο της φύσης και του ζώου. Σιγά-σιγά μέσα από τη σιωπηλή πορεία η ηρεμία επανήλθε στην καρδιά του. Σε λίγο πριν φτάσουν εκεί που ο δρόμος έστριβε για το Αβορίτι η μάνα ξέπιασε την τριχιά της καπιστράνας και οδήγησε τον Κίτσο στο δρόμο. Άμα τον άφηνε ελεύθερο Ο Κίτσος θα έστριβε για το Αβορίτι, γιατί αυτό το δρόμο ήξερε. Από δω και πέρα έπρεπε η μάνα να τον βάζει στο δρόμο που ήθελε πηγαίνοντας μπροστά. Είχαν ακόμη πολλή νύχτα μπροστά

όταν άφησαν το χωματόδρομο και κύλησαν στα Κοτρώνια στο μονοπάτι για τον Αϊ Παντελέημονα. Πέρασαν απ' τ' Αλαφομούσκι και πλησίασαν το ξωκλήσι χωρίς να συμβεί τίποτα το ιδιαίτερο. Έφτασαν στην Τρομπέτα και κύλησαν κατά την Καναλίτσα. Βγήκαν πάλι στο δρόμο που πάει στη Ναύπακτο. Εδώ θα τον ακολουθούσαν μέχρι πάνω απ' τις Ξερωγγές όπου θα κύλαγαν προς το ποτάμι το Μόρνο.

Άρχισε τώρα ν' αλλάζει το φως. Κάπου πολύ απαλά στην αρχή αλλά άρχισε να φωτίζει. Ο Βάκος άρχισε να αισθάνεται καλύτερα και είχε όρεξη για κουβέντα. Το Σύμπαν που τον περιτριγυρίζει έγινε λιγότερο υποβλητικό και περισσότερο ανθρώπινο. «Δε μ' λες μάνα τι είναι πεδιάδα;» ρώτησε ξαφνικά. «Είναι ένα μεγάλο ίσιο μέρος παιδί μ'!». «Σα τ' ζαγάδα τ' Σίδερ;». «Όχι! μεγαλύτερο». «Σα τ' ζαγάδα τ' Σαϊτ;». «Όχι! Πολύ μεγαλύτερο». Η συζήτηση έμεινε εκεί. Οι παραστάσεις του χωριού δε βοηθούσαν. Ο Βάκος άλλαξε θέμα. «Δε μ' λες μάνα γιατί δεν πήγαμι στο μύλο σ' Πενταγιού κι πάμε σ' Σαϊν;». «Γιατί στο γύρισμα θέλω να μαζέψουμε και τα σύκα απ' τη σκυιά ξαγνάντια στον Αλπόκαμπο, να φιαόσουμε σκομαϊδες. Θα 'χουμε γίνει τώρα γιατί είναι χαμηλά στο ποτάμι. Θέλω όμως και να ρωτήσω και τον Κώστα το Σαϊν' για τον αργαλειό». «Κι τι δουλειά έχει ου μουλουνάς μι τον αργαλειό;». «Α! φικιάν' κι αργαλειούς. Απ' αυτόν τον έχου αγουρασμένους». Με την κουβέντα πέρασαν τον κόκκινο βράχο κι έφτασαν πάνω απ' τις Ξερωγγές. Πήραν τον κατήφορο, το μονοπάτι μέσα στα πουρνάρια.

Τα καλάμπόκια είχαν μαζευτεί και ξεφλουδιστεί. Τα τριψύλλια είχαν θεριστεί. Όλα έδειχναν το χιινόπωρο και λίγο μακρύτερα το χειμώνα που έρχονταν. Μετά από καμιά διακοσαριά μέτρα έφτασαν στο ποτάμι. Εδώ η κοιλάδα του ποταμού ήταν φαρδιά και τελειώς ίσια. Το ποτάμι έβαζε αλλά δε φαινόταν.

Κύλαγε στη μέση μέσα σε δυο χαμηλούς όχτους από άμμο. Ο Βάκος φοβόταν πολύ το νερό και σκεφτόταν το τελευταίο αυτό εμπόδιο. Τελικά η βαβούρα του ποταμού έγινε αχός κυρίαρχος. Έπρεπε να μιάνε δυνατούτσικα για να ακουγονται. Ο Κίτσος ανέβηκε τον όχτο και φάνηκε το ποτάμι καμιά δεκαριά μέτρα φαρδύ και γύρω στους πενήντα πόντους βάθος. Κύλαγε όμως με ορμή πάνω σε λιθάρια στρογγυλεμένα και γλιστερά από την οδιάκοπη επαφή με το νερό. Η μάνα έπιασε τον Κίτσο και τον χαιδέψε στο κούτελο για να τον ηρεμήσει. Η απότομη αλλαγή μπορεί να τον τρόμαξε. Είχε όμως και τον Βάκο που μόλις έβγαλε τα παπούτσια και τις κάλτσες και πήρε την απόφαση να μετάνιωσε.

Το δυνατό ρεύμα του έσπρωχνε με τη δύναμη εκείνη του νερού που δεν την υπολογίζεις παρά μόνο όταν την αισθανθείς. Γλίστραγε και σκουντούφλαγε. Ο Γιάννης που ήταν δυνατός κολυμβητής σα ν' άρχισε να τον κοροϊδεύει. Αυτό του 'δωσε δύναμη και πέρασε. Ο Κίτσος τα κατάφερε κι αυτός. Τελειώσε κι αυτό το εμπόδιο. Ο μύλος ήταν καμιά διακοσαριά μέτρα μακριά. Δε φαινόταν, ήταν πίσω από μια προεξοχή του βουνού που έκανε το ποτάμι να στρίβει αριστερά. Ήταν στο Παλιοξαρίτικο στη θέση Αμμουδιά.

Εδώ η πομπή χωρίστηκε, η μάνα έκανε κατά το μύλο. Ο Γιάννης και ο Βάκος έστριψαν αριστερά για να ανέβουν το ποτάμι ψαρεύοντας. Ο Γιάννης ήθελε να δοκιμάσει ποταμίσιο ψάρεμα. Οι πληροφορίες που είχαν μαζέψει έλεγαν ότι τα ψάρια ανεβαίνουν το ποτάμι ενάντια στη ροή του. Η άλλη πληροφορία, από το μπάριμα Μήτσο, έλεγε ότι το καλύτερο δόλωμα για τα ποταμίσι ψάρια ήταν η αλογόμυγα. Την προηγούμενη ο Γιάννης είχε απαλλάξει τον Κίτσο από πολλές αλογόμυγες που τις έβαλε σ' ένα σπιρτοκούτι. Στην τσέπη του είχε και τις πετονιές τυλιγμένες σ' ένα κομμάτι φελλό με τ' ακιόστρια, μικρά γιατί του είχαν πει ότι τα ψάρια είχαν μέγεθος καμιά δεκαριά πόντους, καρφωμένα στο φελλό. Ο Γιάννης άρχισε να πειραματίζεται στο καινούριο ψάρεμα και ο Βάκος ακολουθούσε κοιτάζοντας. Κάποια στιγμή πιάστηκε και το πρώτο ψαράκι αλλά δεν υπήρχε πανηγυρισμός, ήταν ένα σκουροασπρόχρωμο πραγματάκι.

Η μάνα συνέχισε για το μύλο. Σε δέκα λεπτά είχε φτάσει. Άκουσε από μακριά το θόρυβο της φτερωτής του μύλου μέσα στο ζουριό που σιγά-σιγά σκέπασε το βουητό του ποταμιού.

Από μακριά είδε το μύλο χτισμένο στη ρίζα του βουνού με ξερολιθιά. Για σκεπή είχε τοίγκια. Παλιότερα ήταν ταράτσα, από πίσω ήταν το βαένι, ξύλινο. Στην κορφή του κατέληγε το νερό που έδινε κίνηση στο μύλο.

Το νερό ο Σαϊνής το 'κοβε απ' το ποτάμι στον κόκκινο βράχο καμιά πεντακοσαριά μέτρα από το μύλο. Το αυλάκι ακολουθούσε την καμπή του βουνού για να φτάσει στο βαένι και ήταν γιομάτο ψαράκια. Είχε στην άκρη ξύλινη σχάρα για να μην πέφτουν τα ψάρια μέσα στο βαένι και το ζουριό. Όταν ο μυλωνάς ήθελε ψάρια, και είχε και την ευκαιρία, στράγγιζε το αυλάκι και τα μάζευε από τον ξερό πάτο. Ο Σαϊνής, ο μυλωνάς, είδε τη μάνα από μακριά και την περίμενε να ξεφορτώσουν. Ευτυχώς πριν τη μάνα ήταν μόνο ένα φόρτωμα.

Εικ. 3. Στο βάθος, ακουμπισμένος στο βουνό, ήταν ο μύλος τ' Σαϊν'.

Όσο η μάνα περίμενε ο Γιάννης κι ο Βάκος ανέβαιναν το ποτάμι και ψάρευαν. Έπιανε ο Γιάννης κάπου-κάπου κανένα ψαράκι, αλλά όχι πολλά πράγματα. Μετά από λίγο κάθισαν να φάνε το ψωμοτύρι τους με τη ντομάτα. Μετά από δυο-τρεις ώρες γύρισαν πίσω κατά το μύλο για να δουν τι γινόταν εκεί και να γυρίσουν στο χωριό.

Η μάνα έπιασε κουβέντα με το μυλωνά. Ευτυχώς και οι δυο που ήταν στο μύλο είχαν σιτάρι για άλεσμα και οι δυο ήθελαν αλεύρι για ψωμί και έτσι δε χρειαζόταν να ρυθμίσει ο μυλωνάς τις μολόπλετες με τη σηκωτήρα. Τις πέτρες τις είχε χαράξει πριν από καμιά δεκαριά μέρες κι έτσι είχαν τριφτεί και δεν άφηναν σκόνη πέτρας. Μέσα ο μπάριμα Κώστας, όσο ο Θόδωρος ξεφορτώνει τον Κίτσο, έριχνε σιτάρι στο καρίκι για να συνεχίσει ο μύλος το άλεσμα. Μετά βγήκε όζω και η μάνα που ρώτησε για τον αργαλειό. Όπως είδαμε ο μπάριμα Κώστας έφτιαξε αργαλειούς από πλατανόξυλο. Η αμμουδιά καλυπτόταν από πλατανόδοσος αλλά γύρω από το μύλο τα πλατάνια είχαν αραιώσει λόγω αργαλειοκατασκευών. Η μάνα του είπε ότι είχε περάσει τα κρεμαστάρια από το χτένι από μέσα από τον αργαλειό. Αυτό δημιουργούσε δυο προβλήματα: Πρώτα έκανε το τράβηγμα του χτενιού πιο δύσκολο. Δεύτερο δεν άφηνε χώρο για μεγαλύτερο χτένι. «Έγώ το διόρθωσα» κάνει η μάνα «έβγαλα τα κρεμαστάρια απόξω. Στο λέω μόνο για να το ξέρεις άμα ματαφτιάξεις αργαλειό». «Καλά-καλά» απάντησε ο μπάριμα Κώστας χωρίς να φέρει αντίρρηση. Μετά από λίγο η μυλωνού τηγάνισε ψαρία του γλυκού νερού και προσκάλεσε τη μάνα και τον άλλο κοντοχωριανό που ήταν εκεί να φάνε. «Θάμα και τούτου» είπε η μάνα «σου μύλου τρώνε μπουκλιούρα κι μεϊς θα φάμε ψάρια». «Θα τα φάμε κι μπουκλιούρα» απάντησε ετοιμολόγα η μυλωνού. Σε λίγο έφτασαν ο Γιάννης και ο Βάκος. Είχαν πιάσει πέντε-έξι ψαράκια. Στην αρχή σκέφτηκαν να τα κρατήσουν. Μετά είδαν ότι δεν άξιζε τον κόπο και τα πέταξαν. Οι ψαράδες λοιπόν δεν έφραγαν ποταμούψαρα αλλά η μάνα, που δεν ψάρευε, έφαγε. Δυστυχώς στη ζωή μας αντιμετωπίζουμε συχνά τέτοιες ειρωνικές καταστάσεις. Είχε φτάσει πια το μεσημέρι όταν η

Εικ. 4. Ξύλινο Βαένι.

μάνα, ο Κίτσος και τα παιδιά έφτασαν στη σκυιά. Η μάνα μάζευε τα μαύρα μεγάλα σύκα που έφτανε από κάτω με μια αγκούτσα. Τα παιδιά ανέβηκαν απάν' και άρχισαν να μαζεύουν τα σύκα που ήταν ψηλότερα. Η μάνα είχε ένα κοφίνι και τα τακτοποιούσε σειρές-σειρές με σκόφυλα ανάμεσά τους. Κάποια στιγμή από πάνω στο δρόμο το στρωμένο με χοντρά ποταμοχάλικα ακούστηκε η βαζούρα από αυτοκίνητο που σταμάτησε ακριβώς πάνω από τη σκυιά. Ήταν μεγάλη και γνωστή η σκυιά αυτή, την ήξεραν πολλοί. Όταν όμως ο οδηγός είδε από πάνω ότι είχαν έρθει οι νοικοκυραίοι απεσύρθη σιωπηρώς.

Το απόγιομα το καρβαίνι είχε φτάσει πίσω στο χωριό. Τότε ο Γιάννης και ο Βάκος συνειδητοποίησαν ότι δεν ήξεραν το όνομα των ποταμούψαρων και είχαν ξεχάσει να ρωτήσουν το μυλωνά. Ρώταγαν για χρόνια. Ούτε το όνομα των ψαριών έμαθαν, ούτε και κανείς πέθανε.

ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΕΙΑ ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2010

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΣΕΛ. 1

Αμέσως μετά τα εγκαίνια άρχισε στο εντευκτήριο η δημιουργική απασχόληση με την τέχνη του ψηφιδωτού. Δασκάλες η Νότα Κυριαζή-Μπακαρέζου και η Γενική Γραμματέας του Συλλόγου Φωτούλα Γκουντούνα- Γεωργακοπούλου. Για δύομιση περίπου ώρες δώδεκα κορίτσια και αγόρια δε σήκωσαν κεφάλι.

Τελικά δεν πρόλαβαν να στοκάρουν τα έργα τους, αλλά είχαν τόσο πολύ ενθουσιαστεί που ζήτησαν να το κάνουν στις 14 το πρωί. Τα έργα εκτέθηκαν το Σάββατο το βράδυ στη βέρα του Χάρη Καραμπέλου.

Εικ. 6. Η δημιουργική απασχόληση με το ψηφιδωτό.

Εικ. 7. Τα ψηφιδωτά έργα.

Το βράδυ έγινε το τσάι των κυριών στο εντευκτήριο. Η εκδήλωση αυτή τελείωσε νωρίς. Οι κυρίες έφυγαν γιατί το εντευκτήριο δεν είχε δυνατά φώτα. Το ελάττωμα αυτό θα το διορθώσουμε του χρόνου. Την άλλη μέρα στις 13 ήταν η κορύφωση των εκδηλώσεων. Η μέρα άρχισε πρωί-πρωί με επίσκεψη ενθύμησης στο σπίτι του Μακρυγιάννη στο Αβρορίτι. Ήρθαν δεκαοκτώ μέλη και φίλοι του Συλλόγου. Για μας αυτή ήταν η καρδιά των εκδηλώσεων. Μετά την επίσκεψη γυρίσαμε γρήγορα-γρήγορα για να προλάβουμε τη δοξολογία με την κατάθεση στεφανιών, που έγινε στις έντεκα. Αφού ψάλαμε τον Εθνικό Ύμνο ανεβήκαμε στο σχολείο όπου ο κ. Δήμαρχος χαιρέτησε τους επισκέπτες. Μετά ο πρόεδρος του Συλλόγου αναφέρθηκε στο σπίτι του Μακρυγιάννη και στα στοιχεία που έχουμε γι' αυτό. Αμέσως μετά αποκάλυψε τη μακέτα του σπιτιού. Η έκπληξη ήταν θετική και γενική. Κανείς δε γνώριζε ότι υπήρχε κάτι τέτοιο. Τη μακέτα τη μετέφεραν μουσικά στο σχολείο το πρωί της ίδιας μέρας ο πρόεδρος και ο αντιπρόεδρος του Συλλόγου. Αμέσως μετά οι επισκέπτες περιεργάστηκαν τη μακέτα και διάβηκαν με ενδιαφέρον μπροστά από την έκθεση παλιών φωτογραφιών. Στη συνέχεια παρατέθηκε γεύμα στους επισκέπτες στην πλατεία. Τα στεφάνια και το γεύμα πληρώθηκαν από το Δήμο. Ακόμα ο Δήμος είχε φροντίσει να φέρει και τον τοπικό τηλεοπτικό σταθμό «Λεπάντο». Η ενέργεια αυτή βοήθησε και το Σύλλογο γιατί συνετέλεσε να γίνει ευρύτερα γνωστό το σπίτι του Μακρυγιάννη και, όσον αφορά εμάς, ευχαριστούμε.

Το βράδυ εκείνο στο «Λιβάδι» δεν είχε έργο. Παρουσιάστηκε πρώτα η ιστοσελίδα του Συλλόγου και στη συνέχεια μια κινηματογραφική

Εικ. 8. Η πρωινή επίσκεψη στα χαλάσματα του σπιτιού του Μακρυγιάννη.

Εικ. 9. Η κατάθεση στεφανιών.

κή λήψη που έγινε μεταξύ 1934-36 και δείχνει το Κροκύλειο και το Κουπάκι τα χρόνια αυτά. Το υλικό αυτό το έδωσε στο Σύλλογο και του επιτρέπει να το χρησιμοποιεί ο Χαράλαμπος Καραμπέλος. Το είχε κινηματογραφήσει η θεία του με τον άντρα της, που ήταν από το Κουπάκι, σε επίσκεψή τους από τις Η.Π.Α. Ο Σύλλογος ευχαριστεί. Επίσης ευχαριστεί τον Ευάγγελο Καραμολέγο που βοήθησε στην ηλεκτρονική επεξεργασία του υλικού ώστε να μπορεί να παρουσιαστεί σε μεγάλη οθόνη.

Το πάρτι νεολαίας που ακολουθούσε δεν έγινε λόγω έλλειψης ενδιαφέροντος. Την άλλη μέρα το πρωί δεν είχε σχεδιαστεί καμιά εκδήλωση. Είχαμε το αντάμωμα στους Πρατά το Λάκο. Εκδήλωση που την οργανώνει η Ομοσπονδία Συλλόγων Βορειοδυτικής Δωριδας. Έγιναν κι εκεί διάφορα αρνητικά που δεν θέλουμε να τα αναφέρουμε τώρα.

Το βράδυ έγινε το γλέντι στην πλατεία με το ρεμπέτικο συγκρότημα «Απόντες». Βούλιαξε η πλατεία από κόσμο. Το ρίσκο που πήρε ο Σύλλογος ενάντια στη θέση του Δήμου ότι το δεκαπενταύγουστο ο κόσμος θέλει ησυχία, είχε ανταπόδοση θετική. Φάνηκε ότι ο κόσμος εκτιμά την καλή μουσική. Πρέπει να τονίσουμε εδώ ότι ο σύλλογος δε διαφήμιζε καν το συγκρότημα με ξεχωριστές αφίσες. Την εκδήλωση αυτή την πλήρωσε ο Σύλλογος μετά από υπαναχώρηση του Δήμου, που στη σύσκεψη του Μαΐου είχε συμφωνήσει, προφορικά, να την πληρώσει. Ευχαριστούμε το Χάρη Κουτσούκο που μας βοήθησε να κατεβάσουμε το κόστος χρησιμοποιώντας δικά μας ηχητικά. Τα δώρα της λαχειοφόρου αγοράς προσέφεραν: Σοφία Ρίζου ασημένια χειροποίητα σκουλαρίκια, Αγγελική Κόκκου δύο βιβλία λευκώματα, παζάρι τραχανά και μαρμελάδες, Ξενώνας «Το Κροκύλειο» ένα Σαββατοκύ-

Εικ. 10. Ο χαιρετισμός του κ. Δημάρχου.

Εικ. 11. Ο πρόεδρος του Συλλόγου παρουσιάζει το σπίτι του Μακρυγιάννη.

ριακο δωρεάν διανυκτέρευσης. Τους ευχαριστούμε όλους θερμά.

Η μεγάλη όμως επιτυχία του χορού δημιούργησε και προβλήματα στο Σύλλογο. Οι άλλοι επαγγελματίες του χωριού θεώρησαν το Σύλλογο υπεύθυνο για το ότι το γλέντι έγινε στην πλατεία και μάλιστα ένας μας δήλωσε ότι διακόπτει κάθε συνεργασία με το Σύλλογο. Οι ενέργειες αυτές, άσχετα από το ποιος έχει δίκιο, δυσκολεύουν το έργο του Συλλόγου. Τώρα γίνεται πολύ δύσκολο να γίνει το τραπέζι των γερόντων του χειμώνα. Και το ειρυνικό του πράγματος είναι το ότι από τις εκδηλώσεις που έγιναν στο χωριό ο Σύλλογος καθόρισε μόνο τη μία. Το χορό στην πλατεία. Οι υπόλοιπες, χορός Γαμπρών και Νυμφών και το τραπέζι των επισκεπτών (επισήμων), αποφασίστηκαν από το Σύλλογο Γαμπρών και Νυμφών το Δήμο αντίστοιχα.

Στις 16 Αυγούστου έγινε ο καθιερωμένος χορός Γαμπρών και Νυμφών στην πλατεία. Ο Σύλλογος διέθεσε τα ηχητικά του, τα έστησε ο

Εικ. 12. Η αναπαράσταση, υπό κλίμακα, του σπιτιού του Μακρυγιάννη.

Εικ. 13. Η πλατεία το βράδυ στις 14 Αυγούστου 2010.

Χάρης Κουτσούκος και τα δούλεψε ο Δημήτρης Ε. Μαυραγάνης. Η προσέλευση ήταν μεγάλη και σύμφωνα με τους ίδιους, από τις μεγαλύτερες των τελευταίων χρόνων. Ο χορός αυτός από φέτος ενσωματώθηκε στο πρόγραμμα των Μακρυγιαννέων για τεχνικούς λόγους. Δυστυχώς δεν μπορέσαμε να έχουμε φωτογραφίες.

Το Σάββατο 21 Αυγούστου έγινε ποδοσφαιρικός αγώνας στην Αρτοτινα μεταξύ των ομάδων του Κροκυλείου και της Αρτοτινας. Ο ίδιος αγώνας είχε γίνει και πέρυσι. Τέινε να καθιερωθεί. Μακάρι. Χάσαμε και πάλι, μόνο 5-3 αυτή τη φορά. Βελτιωνόμαστε. Τα μέλη της ομάδας μας: Μ. Κορρές, Γ. Καλμαντής, Σ. Πατέλης, Σ. Α. Ζαΐτης, Τασούλης Αυγερόπουλος, Σ. Κορρές, Γ. Υφαντής μαζί με δύο φίλους του που δεν γνωρίζουμε τα ονόματά τους, Θ. Καλμαντής, Μ. Παγώνης, Κ. Σπυρούδης.

Μετά το τέλος του αγώνα ο κ. Δήμαρχος έκανε απονομή βραβείων και μεταλλίων συμμετοχής στους παίκτες και κύπελλο συμμετοχής στην ομάδα. Μετά τα ποτά που κέρασε ο Σύλλογος Αρτοτινών, οι παίκτες μας το έριξαν στα κοψίδια με έξοδα του Γ. Υφαντή. Δυστυχώς και εδώ δεν μπορέσαμε να έχουμε φωτογραφίες.

Όλα όμως τα καλά έχουν ένα τέλος. Οι εκδηλώσεις τελείωσαν. Του χρόνου πάλι στα μεγάλα Μακρυγιάννεια.

Εικ. 14. Από το χορό το ίδιο βράδυ.

ΣΥΛΛΟΓΟΣ, ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΕΙΑ ΚΑΙ ΣΥΛΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑ

Τώρα που τελείωσαν τα «Μακρυγιάννεια» και με την εμπειρία της διεξαγωγής των εκδηλώσεων για δύο συνεχόμενα έτη, παρουσιάζουμε κάποιες σχετικές σκέψεις. Εμείς στο Διοικητικό Συμβούλιο διαπιστώσαμε δύο γεγονότα που δυσκολεύουν τη διεξαγωγή των εκδηλώσεων.

Το πρώτο είναι ενδογενές. Εφόσον η οικονομική κατάσταση του Συλλόγου δεν είναι ανθηρή υπάρχει μόνο ένας τρόπος για να γίνουν οι εκδηλώσεις, δηλαδή οργανωμένες από το Σύλλογο με χαμηλό ή μηδενικό κόστος. Αυτό έγινε φέτος και για μας στο Διοικητικό Συμβούλιο ήταν ένα στοίχημα που κερδήθηκε. Το κόστος κάτω από δύο χιλιάδες ευρώ. Τα «Μακρυγιάννεια» όμως άφησαν το ίχνος τους και συζητήθηκαν και έξω από το Κροκύλειο. Πήραμε και πολλά μπράβο. Μέχρι εδώ όμως φάνηκε και η αρνητική πλευρά που αφορά τη συμμετοχή των μελών και των χωριανών γενικότερα. Εδώ τα πράγματα πλησιάζουν το τραγικό. Η αποφυγή της συμμετοχής γίνεται με την απάντηση «δεν με πήρες τηλεφώνω». Εμείς στο Διοικητικό Συμβούλιο πιστεύουμε ότι όταν δημοσιεύουμε ΔΥΟ φορές στην εφημερίδα του Συλλόγου ότι χρειαζόμαστε βοήθεια και δεν παίρνουμε παρά μόνο ΔΥΟ απαντήσεις, η αδιαφορία ή όπως αλλιώς θέλετε να το πείτε, περισεύει. Εμείς επιμένουμε ότι όποιος θέλει να βοηθήσει δεν χρειάζεται τηλεφωνήματα, βρίσκει πότε και πώς να έλθει σε επαφή μαζί μας. Αυτό που συνέβη φέτος μας βάζει σε σκέψεις, μήπως πρέπει να αλλάξουμε όνομα στο Σύλλογο. Σύλλογος σημαίνει συμμετοχή και όχι επιβράβευση εκ του μακρόθεν. Επομένως σύμφωνα με αυτό το κριτήριο ο Σύλλογος δεν υφίσταται. Στηρίζεται στη «τρέλα» συγκεκριμένων, πολύ λίγων Κροκυλιωτών. Βέβαια η συμμετοχή δεν είναι υποχρεωτική. Αυτό που είναι αντιφατικό είναι η αδιαφορία συμμετοχής που συνοδεύεται από πραγματική επιθυμία για την επιτυχημένη ύπαρξη του Συλλόγου. Αυτή η αντίφαση φάνηκε καθαρά στα φετινά «Μακρυγιάν-

νεια». Ευτυχώς όμως υπάρχουν και κάποια παραδείγματα συμμετοχής, λίγα βέβαια, νέων. Η μόνη αχτίδα στο σκοτάδι μας.

Το δεύτερο είναι εξωγενές. Όταν καθιερώθηκαν τα «Μακρυγιάννεια» τα πράγματα ήταν απλά και συμμετρικά. Από τη μια μεριά ο Σύλλογος από την άλλη η Κοινότητα. Τώρα χάθηκε η συμμετρία. Σύλλογος και Δήμος. Ο Δήμος όμως τώρα αντιπροσωπεύει δεκατρία χωριά τα οποία δεν τα αφορούν, στη καλύτερη περίπτωση, τα «Μακρυγιάννεια». Ο Δήμος για να βοηθήσει πρέπει να προσέχει τις «εσωδημοτικές» ισορροπίες μεταξύ χωριών που δεν είναι κατά κανόνα συμπληρωματικές αλλά ανταγωνιστικές. Το χαρακτηριστικό αυτό το είχαμε επισημάνει στη Γενική Συνέλευση. Το αποτέλεσμα φάνηκε στα φετινά «Μακρυγιάννεια». Ο Δήμος σε άλλους τομείς έκανε περισσότερα από όσα είχαν συμφωνηθεί ενώ σε άλλους υπαναχώρησε και αθέτησε τα συμφωνηθέντα. Ακόμα φέτος ο Σύλλογος αντιμετώπισε και την αδιαφορία από τους εκλεγμένους αντιπροσώπους του χωριού μας στη τοπική αυτοδιοίκηση.

Τα πράγματα γίνονται ακόμα πιο δύσκολα γιατί στο μέλλον η ασυμμετρία μεγαλώνει. Δεν γνωρίζουμε πως θα εξελιχθεί η συνεργασία μας με το νέο καλλικράτειο Δήμο. Η αβεβαιότητα αυτή είναι ένας ακόμα λόγος για να μπορεί ο Σύλλογος να διοργανώνει εκδηλώσεις αυτόνομα χωρίς μεγάλο κόστος.

Με βάση τα παραπάνω το Δ.Σ. προτίθεται να προτείνει στη Γενική Συνέλευση: Ένα γενικό πρόγραμμα των «Μακρυγιαννέων 2011». Εκεί, στη Συνέλευση, θα ζητηθεί να αποφασισθεί αν θα γίνουν εκδηλώσεις το καλοκαίρι του 2011. Για να γίνουν θα πρέπει συγκεκριμένα μέλη να αναλάβουν υπεύθυνα συγκεκριμένα καθήκοντα. «Μακρυγιάννεια» με τη φετινή συμμετοχή δεν μπορούν να γίνουν. Αν δεν θέλουμε να συμμετέχουμε θα ζητήσουμε να έχουμε το ψυχικό θάρρος να τα καταργήσουμε.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗ

Σε χωριό της περιοχής μας ο γέρος κάθεται και παρακολουθεί ένα πλανόδιο Κινέζο που πουλάει ηλεκτρονικά μικροπράγματα και μιλάει ελληνικά. Όταν ο Κινέζος πλησιάζει ο γέρος αρχίζει: «Από πού είσαι;». «Από τη Κίνα». «Χμ, και από πού απ' τη Κίνα;». «Από το Πεκίνο» απαντά ο Κινέζος. Ο γέρος συνεχίζει απότομος. «Μέσα απ' το Πεκίνο;». «Μέσα». Και η τελική ερώτηση. «Και τίνος είσαι;».

ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΣΤΟ ΣΥΛΛΟΓΟ

Ο Σύλλογος ευχαριστεί θερμά τη Καίτη Σερέλη - Χρονόπουλου για τη προσφορά επτά μεγάλων προβολέων που μπορούν να φωτίσουν ένα γήπεδο. Ακόμα πρόσφερε μια ντουλάπα και ένα έπιπλο γραφείο.

ΑΠΟ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΕΝΤΥΠΩΣΕΩΝ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ

«Αξέπαινη προσπάθεια! Συγχαρητήρια για την ιδέα και την οργάνωση. Χρειάζεται να έχει συνέχεια». «Εξαιρετικής σπουδαιότητας η φετινή έκθεση». «Αυτή η προσπάθεια χτυπά κατευθείαν στόχο. Ευχαριστούμε». «Υπέροχη ιδέα». «Πολύ αξιόλογη προσπάθεια». «Συγχαρητήρια!!! Πολλά-πολλά! Δύσκολα βλέπουμε στα χωριά μας τόσο ωραίες δουλειές». «Συγχαρητήρια για το έργο σας. Είναι όλα απίθανα. ΜΠΡΑΒΟ ΣΑΣ!!!».

Την ξενιτιά, τη φυλακή, τη γκρίνια, την αγάπη, τα τέσσερα τα ζυγισαν, βαρύτερα 'ναι τα ξένα. Τον ξένο παν τον θάπουν σε χέρσο, σε μπαίρι, χωρίς παπά, χωρίς κερά, χωρίς Μανούλας δάκρυ.

Παντελής Σταυρόπουλος